

Ігор Перенесієнко,

мол. науковий співробітник НБУВ

Таблиці територіальних типових поділів Канади у процесах сучасної бібліотечної систематизації

В статті розкривається роль типологізації у процесі сучасної бібліотечної систематизації. Наголошується на важливості таблиць територіальних типових поділів для ефективного прийняття класифікаційних рішень. Досліджується процес удосконалення територіальних типових поділів на прикладі творення нових і осучаснення існуючих поділів, котрі застосовуються для позначення адміністративно-територіальних одиниць Канади.

К л ю ч о в і с л о в а: типологізація, територіально-типові поділи, бібліотечна систематизація, адміністративно-територіальні одиниці Канади.

In the article is analyzed the role of typology in the modern librarian systematization. It is argued the importance of standard tables territorial divisions for effective classification of decisions. It is researched the process of improving territorial divisions for the typical like as the creation of new and modernizing existing divisions used to describe administrative-territorial units of Canada.

К е у w o r d s: typology, typical territorial divisions, library classification, administrative-territorial units of Canada.

Завдання наукової систематизації – всебічне і повне впорядкування інформаційного репертуару бібліотек, забезпечення можливості пошуку необхідної літератури. Вона виступає безальтернативним інструментом результативної комунікації читача з фондами. З розвитком людства збільшуються і масштаби продукування інформації, яка нині, по-суті, становить фундамент суспільного поступу. Відтак існує постійна необхідність синхронного удосконалення бібліотечних класифікаційних систем, яке б слугувало відповіддю на чимраз нові виклики у процесах упорядкування знань.

На переконання української дослідниці Г. Швецової-Водки, «систематизація (від грец. *systema* – утворення, складання, з'єднання) – метод наукового пізнання, спосіб групування явищ у визначеному порядку, який повинен виявити взаємозв'язки та залежності між окремими підрозділами системи, показати їх місце в системі» [12, с. 185]. Оскільки бібліотечна систематизація покликана вибудовувати повноцінну систему, спроможну адекватно відображати актуальний поточний стан розвитку людства, важливим її компонентом виступає процес удосконалення типологічного аспекту основи побудови класифікаційних індексів.

Типологізація – групування, у процесі якого встановлюються типи, що вирізняються комплексом ознак; процес класифікації, побудований на застосуванні чіткої сукупності ознак, які характеризують сутність предмета чи явища.

Процес удосконалення територіальних типових поділів покликаний через систематизацію одиниць інформаційного репертуару бібліотеки передавати у класифікаційних індексах територіальну складову їхнього змісту. Він розглядається у статті на прикладі Рубрикатора Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського – РНБУВ. Загалом, територіальні типові поділи (ТТП) є компонентом системи типових ділень РНБУВ, до котрої відносять також: загальні типові поділи, етнічні типові поділи, спеціальні типові поділи, плани розміщення [5].

Актуальність обраної теми зумовлюється перманентною необхідністю вивчення і вдосконалення бібліотечних територіальних типових поділів заради забезпечення ефективності бібліотечної систематизації інформаційних ресурсів.

Об'єктом дослідження статті виступають таблиці територіальних типових поділів РНБУВ.

Предметом – сучасне удосконалення таблиць територіальних типових поділів РНБУВ у процесі наукової бібліотечної систематизації на прикладі позначення адміністративно-територіальних одиниць Канади.

Метою статті визначено дослідження таблиць територіальних типових поділів для удосконалення і розширення просторового діапазону їхньої репрезентації.

Територіальні типові поділи відображають одну з груп системних властивостей – територіальну [12, с. 201]. Безперервне удосконалення територіальних типових поділів необхідне для бібліотечної систе-

матизації, оскільки ознака території є важливою складовою бібліотечного індексу, що відображена на третьому ступені підпорядкування [3, с. 51].

В основу територіальних типових поділів покладено історичний, адміністративно-політичний, територіальний та географічний принципи типологізації. Саме вони забезпечують максимально точну передачу просторової приналежності об'єкта: континент (Австралія, Антарктида, Африка і т. д.); сторона світу (північ, південь, захід, схід); країна; область; штат; провінція; місто і т. д.

Територіальні типові поділи створено з метою спрощення групування і пошуку літератури, наукової систематизації знань та заради максимальної зручності користування бібліотечними каталогами. Наприклад, з 240 абстрактних книг, кожні 10 з яких репрезентують окрему область України та АРК, апіорі зручніше знайти необхідні видання, скажімо, стосовно Полтавської області, в окремому розділі для цієї області (4УКР – 4ПОЛ) з будь-якої галузі знань наповненням у десять книг, ніж у загальноукраїнському розділі (4УКР) з наповненням у 240 книг.

Подібний поділ можливий як наслідок роботи з таблицями територіальних типових поділів, як складова частина процесу прийняття класифікаційного рішення. Залежно від тематики об'єкта бібліотечного аналізу, в межах територіальних типових поділів РНБУВ 2004 р. видання створено дві таблиці. Перша призначена для деталізації матеріалів переважно з природничих наук, які розглядають об'єкти свого вивчення у межах фізико-географічних територій [10, с. 13]. Друга таблиця деталізує матеріали суспільних, гуманітарних і технічних наук, в яких розглядаються об'єкти свого вивчення переважно у межах країн та внутрішніх адміністративно-територіальних одиниць [10, с. 13]. Вона містить 133 поділи, які відображають адміністративно-територіальні об'єкти Північної та Південної Америки [10, с. 203–207], підпорядковані спільному для всіх об'єктів американського регіону територіальному типовому діленню: (7) [4, с. 47]. Спектр просторової репрезентації в його межах є неоднорідним і неоднозначним. Від загальної кількості 9,77 % поділів (13 одиниць) відведено для позначення території США та їхнього внутрішнього адміністративно-територіального поділу.

«Срібло» за кількісним показником територіальних типових ділень у Північній та Південній Америці посідає Куба. Для цієї країни відведено 8,27 % поділів від загальної кількості (11 одиниць) [10, с. 204–205]. Подібне представництво цілком співвідносне з репрезентацією США, будучи своєрідним рудиментом

історії. Сучасні вітчизняні територіальні типові поділи останньої редакції будувалися на основі радянських таблиць ББК, а факт тісних дипломатичних, культурних, економічних, політичних та військових відносин СРСР з Кубою, апофеозом котрих стала Карібська криза, не становить таємниці.

Третьою за кількістю територіальних типових поділів серед країн та територій підпорядкування (7) є Чилі – 2,25 %. Проте ця «бронза» скоріше є винятком. Країна отримала третє представництво в кількісному заліку завдяки всесвітньо відомому острову Пасхи, який перебуває під чилійською юрисдикцією – (7ЧИЛ – 99ПАС) [10, с. 208]. Для решти країн і залежних територій регіону створено лише по два поділи. Перший з них для позначення країни загалом, другий – для столиці суверенної держави, або адміністративного центру залежної території.

Виникають сумніви щодо вичерпності подібної кількості поділів для відображення всього історичного, географічного, територіального та культурного різноманіття країн американського континенту. Особливо з огляду на те, що в цьому регіоні знаходиться держава з таким рівнем економічного розвитку, як Канада. Для вираження всього її внутрішнього адміністративно-територіального устрою, пропонується два поділи: (7КАН) – для позначення всієї країни загалом, та (7КАН – 20) – для відображення столиці Оттави [10, с. 204]. Таким чином, територіальних типових поділів для Канади створено стільки ж, наприклад, як і для Барбадосу.

Канада є другою за територією країною світу (9 984 670 км², що становить 8,62 % загальної площі планети. Її населення наближається до 34 мільйонів чоловік, і воно стрімко зростає. Оперуючи двома запропонованими поділами, вичерпно передати все різноманіття країни стає для бібліотечної систематизації доволі складним завданням. Українські бібліотеки активно поповнюються літературою, присвяченою економіці, культурі, освіті, спорту та іншим сферами життя Канади, тож необхідність подібної передачі виникає постійно. Підтвердженням великої питомої ваги таких книг і нагальної потреби розширення репрезентації країни в таблицях територіальних типових поділів є репертуар книг розділу систематичного каталогу НБУВ «Ч484(7) – Організація вищої освіти в Америці». Частка книг, присвячених організації вищої освіти Канади, у ньому становить 19,6 % загальної кількості книг розділу.

До того ж, існує такий чинник, як підвищений інтерес нашого суспільства до життя чисельної української діаспори Канади. З огляду на послідовне звернення читачів до відповідної літератури,

цілком природно, що бібліотеки стикаються з необхідністю систематизації відповідних інформаційних масивів. За сучасного стану територіальних типових поділів, зафіксувати у класифікаційному індексі відмінності виникнення та розвитку українських громад, наприклад в Онтаріо та Саскачевані, фактично неможливо. Хоча зрозуміло, що історичні, економічні та культурні умови побуту українців цих провінцій відмінні, з огляду хоча б на те, що одному регіону притаманна розвинута промисловість, а візитною карткою іншого є зернове землеробство. Без розширення бази територіальних типових поділів ділення (7КАН) побачити відмінності у відповідних тематичних книгах (періодиці, альбомах, нотних збірниках тощо), оперуючи лише інформацією каталожної картки бібліотечного систематичного каталогу і не працюючи безпосередньо з текстом, досить складно.

Досвід відображення адміністративно-територіального поділу Канади у вітчизняному бібліотекознавстві вже використовувався: «Бібліотечно-бібліографічна класифікація: Таблиця для наукових бібліотек. Випуск XIV. С – суспільні науки в цілому. Т – Історія. Історичні науки. Частина 3» містила універсальний індекс: «(7К – 4А/Я) Провінції та території. Альберта, Британська Колумбія, Квебек, Нова Шотландія, Ньюфаундленд, Манітоба, Онтаріо, Острови принца Едуарда, Саскачеван, Юкон, Північно-західні території» [3, с. 295].

Територіальні типові поділи були створені 1965 р. І хоча вже минуло майже півстоліття, вони цілком прийнятні для використання і сьогодні, адже практично повністю передають сучасний адміністративно-територіальний устрій Канади за кількома винятками:

- Відсутність у переліку провінції Нью-Брансвік. Вона взагалі не включена до переліку, хоча ця провінція ще у 1867 р. однією з перших увійшла до Канадської Конфедерації – прообразу майбутньої Канади [6].
- До переліку не включено територію Нунавут – адміністративну територію, створену 1 квітня 1999 р. [7]. У відповідному парламентському акті зазначається, що саме тоді відбулося її виокремлення зі складу Північно-західних територій [17]. Проте цілком очевидно, що заздалегідь (25 років тому) територія Нунавут до класифікації, виданої у 1965 р., включеною бути не могла. Характерно, що територію Нунавут не включено навіть до сучасних російських середніх таблиць бібліотечно-бібліографічної класифікації 2002 р. видання [1, с. 122].
- Третью і останньою невідповідністю сучасному адміністративно-територіальному поділу Канади можна вважати вказану неповністю назву провінції Ньюфаундленд і Лабрадор. Проте, як і у випадку з Нунавутом, варто зважати на історичні обставини. Ньюфаундленд з 26 вересня 1907-го по 31 березня 1949 р. мав статус домініону, а приєднавшись до Канади після референдуму, він зберіг назву «Ньюфаундленд». Лише з 1964 р. уряд провінції почав називати себе урядом «Ньюфаундленду і Лабрадору», а 6 грудня 2001 р. поправка до Конституції Канади закріпила офіційну назву провінції – «Ньюфаундленд і Лабрадор» [8]. Видання 1965 р., природно, і в цьому випадку не могло відобразити сучасну назву провінції. Лишається незрозумілим, чому в українській таблиці територіальних типових поділів 2004 р. цей поділ не використано хоча б у редакції 1965 р., як це було зроблено у сучасних російських таблицях територіальних типових ділень [1, с. 122].

Недоліком радянських таблиць територіальних типових поділів, порівняно з таблицями 2004 р., є використання поділу «ТЗ(7К – 2А/Я) – міста» [3, с. 295]. Подібне написання можливе лише тоді, коли в класифікаційному індексі відображаються «Столиці держав, центри країв, областей, автономних республік» [10, с. 21]. Саме вони «виділяються поза алфавітом серед інших населених пунктів й індексуються однією літерою, наприклад: (4УКР – 2К) Київ або (4УКР – 6КРИ – 2С) Сімферополь» [10, с. 21]. Якщо говорити про Канаду, то даний принцип доцільно застосувати лише щодо столиці Оттави «(7КАН – 2О) – Оттава» та адміністративних центрів провінцій і територій. При чому, стосовно останніх позначенню власне міста має передувати зазначення провінції чи території Канади, функції адміністративного центру котрих це місто виконує.

Позначаючи у бібліотечних індексах решту канадських міст без назв провінцій, у яких вони розташовані (так пропонується у територіальних типових таблицях 1965 р.), потенційно існує небезпека змістової плутанини. З'являється вірогідність «загубити» однойменні міста серед внутрішнього адміністративно-територіального поділу країни, наприклад: місто Сент-Джонс (Saint Johns) провінції Нью-Брансвік і місто Сент-Джонс (Saint Johns) провінції Ньюфаундленд і Лабрадор, місто Віндзор (Windsor) провінції Онтаріо і місто Віндзор (Windsor) провінції Нова Шотландія.

У такому випадку повинен діяти сучасний принцип бібліотечного індексування, за яким позначен-

ню міста в територіальних типових поділах передує відображення адміністративної одиниці, при супутньому використанні не однієї, а трьох перших літер з назви міста. Наприклад: (4УКР – 6ДНІ – 2КРИ) – Кривий Ріг або (4УКР – 6КРИ – 2КЕР) – Керч [10, с. 21]. Таким чином, щодо позначення міст сучасні таблиці територіальних типових поділів побудовані більш коректно.

При розробленні літерних виразів територіальних типових поділів для провінцій та територій Канади не зайвим було б ознайомитися з найбільш поширеною системою бібліотечної класифікації сучасності – УДК (Універсальна Десяткова Класифікація).

Розробниками УДК в основу територіальних типових поділів Канади покладено сучасний адміністративно-територіальний поділ країни. Однак використання цього досвіду під час роботи з РНБУВ ускладнюється тим, що в основі цієї класифікації лежить концептуальний принцип Мелвіла Д'юї, методологія якого передбачає оперування бібліотечною систематизацією винятково цифрами: (71) Канада, (71-25) Оттава, (711) Британська Колумбія, (712.1) Юкон, (712.2) Північно-західні території, (712.3) Альберта, (712.4) Саскачеван, (712.7) Манітоба, (713) Онтаріо, (714) Квебек, (715) Нью-Брансвік, (718) Ньюфаундленд і Лабрадор, (719.3) Нунавут [11].

Водночас для УДК, окрім поділу Канади за провінціями, притаманна внутрішня репрезентація країни за графствами: (715.2) Східні графства, (715.3) Південні графства, (715.4) Центральні графства, (715.5) Західні графства [11]. Такий поділ використовується у самій Канаді (в Україні аналогом канадських графств є райони) [9]. Проте надмірна деталізація на теренах України навряд чи є доцільною, з огляду як на відсутність попередньої практики, так і на непотрібність подібного скрупульозного дроблення бібліотечних каталогів шляхом відкриття відповідних розділів через неможливість їхнього наповнення літературою.

Незрозумілим залишається можливість уніфікації відображення природних та адміністративних об'єктів в УДК та РНБУВ. УДК не робить розмежування між типами цих об'єктів, а подає їх в одній таблиці одним логічним рядом цифрового виразу: (713.3) регіон озера Ері, (713.5) регіон озера Онтаріо [11]. Водночас, за територіальними типовими поділами РНБУВ для цих цілей використовуються дві різні таблиці. При запозиченні відповідників з УДК можуть виникнути складнощі при одночасній передачі, наприклад, (712.1) Юкону як провінції та (719.1) території Юкон як природної зони [11]. Про-

те, головною проблемою адаптації УДК до потреб РНБУВ залишається використання десятковою класифікацією цифрового вираження територій.

Сучасні російські таблиці територіальних типових ділень, окрім суто адміністративних одиниць, оперують також територіальними: (7КАН1) – Північ Канади, (7КАН3) – Тихоокеанський район (Далекий Захід), (7КАН4) – Центральний та Степовий райони [1, с. 122]. Поділ (7КАН4) не є до кінця вичерпним: охоплюючи прерійні (степові) провінції, провінції Квебек та Онтаріо, котрі традиційно називаються Центральною Канадою [14], зі складу країни «випадають» східні, атлантичні провінції Канади: Нова Шотландія, Нью-Брансвік, Ньюфаундленд і Лабрадор. Таке районування Канади дещо нагадує її внутрішній поділ за Класифікацією Бібліотеки Конгресу, котра виокремлює Східну, Західну та Північну Канаду [16, с.760].

Варіант запозичення літерних виразів безпосередньо з сучасного життя канадського суспільства можливий шляхом імплементації до потреб бібліотечної систематизації практики поштових скорочень канадських провінцій (див. рис. 1). Проте в них використовуються лише дві перші літери, в той час як територіальні типові поділи РНБУВ потребують трьох [15].

Province symbols

Alberta	AB
British Columbia	BC
Manitoba	MB
New Brunswick	NB
Newfoundland and Labrador	NL
Northwest Territories	NT
Nova Scotia	NS
Nunavut	NU
Ontario	ON
Prince Edward Island	PE
Quebec	QC
Saskatchewan	SK
Yukon	YT

Рис. 1. Поштові скорочення назв провінцій та територій Канади

Адміністративний поділ України для таблиць територіальних типових поділів РНБУВ 2004р. видання автори запозичили з Конституції. Рівнозначного закону в Канаді для аналогічного запозичення немає. Конституцією Канади є серія конституційних актів, інших документів, представлених письмовими текстами та угодами. Для оперування офіційним переліком адміністративно-територіальних об'єктів при розробленні тери-

торіальних типових поділів використовувалася електронна карта на офіційному сайті Уряду Канади (див. рис. 2) [13].

Рис. 2. Адміністративний устрій Канади

Згідно з нею, сучасна Канада поділяється на такі провінції і території: Британська Колумбія, Нова Шотландія, Нью-Брансвік, Ньюфаундленд і Лабрадор, Острів Принца Едварда, Квебек, Саскачеван, Північно-західні території, Юкон, Нунавут [13]. На основі цього поділу пропонується створити нові територіальні типові поділи з метою покращення бібліотечної систематизації та удосконалення класифікаційних індексів.

Назви семи канадських провінцій та територій складаються з одного слова. За правилами бібліотечної систематизації, територіальні типові ділення для адміністративно-територіальних одиниць в середині країни створюються шляхом залучення перших трьох літер їхніх назв: Нунавут – (7КАН – 4НУН), Юкон – (7КАН – 4ЮКО), Саскачеван – (7КАН – 4САС), Квебек – (7КАН – 4КВЕ), Онтаріо – (7КАН – 4ОНТ), Манітоба – (7КАН – 4МАН), Альберта – (7КАН – 4АЛЬ).

Назви решти шести адміністративних об'єктів Канади утворено з двох і більше слів. Відтак виникає необхідність урахування цих особливостей при створенні літерного виразу сегмента третього ступеня підпорядкування – територіальних типових поділів.

Нова Шотландія – (7КАН – 4НОВ). Поділ утворено за аналогією з Біла Церква – (4УКР – 4БІЛ) з використанням перших трьох перших літер першого слова назви.

Північно-Західні території – (7КАН – 4ПІВ). За аналогією з іншими адміністративно-територіальними об'єктами, у назвах котрих вжито сторони

світу: Північна Осетія АР (4РОС – 6ПІВ), Південно-Африканська Республіка (6ПІВ).

Британська Колумбія – (7КАН – 4БРИ). Аналогії з повною співзвучністю «британська» серед адміністративно-територіальних одиниць світу сьогодні знайти складно, на відміну від таблиць територіальних типових поділів минулого століття. Колишня Британська Гвіана нині має назву Гайана, Британський Гондурас – Борнео, Британське Сомалі – Сомалі.

Існує можливість запозичення літерного скорочення за зразком іншої колишньої колоніальної держави: Французька Гвіана – (7ГВФ), Французька Полінезія (8ПОФ) [10, с. 344]. Однак, ці адміністративні одиниці є політично залежними, тому формулювання їхніх назв спирається на логіку першочергового відображення країни метрополії. Стосовно ж провінції Британська Колумбія подібна логіка діяти не може, з огляду на незалежність Канади. Пропонується утворити територіальний типовий поділ провінції шляхом залучення перших трьох літер її назви.

Острів Принца Едварда – (7КАН – 4ПРИ). Використання назви природних об'єктів при творенні топонімів міст та адміністративних об'єктів є поширеною практикою, і в них можна зустріти терміни: острів, гора, озеро і т. д. Сучасні російські таблиці територіальних типових поділів бібліотечно-бібліографічної класифікації у таких випадках обґрунтовують необхідність застосування інверсії, тобто зміни порядку слів: «У низці випадків назви країн наводяться в інверсійному вигляді. Інверсія дається тоді, коли назва держави починається зі слів «Республіка», «Острови», чи коли у назві країни міститься вказівка на її колоніальну залежність. Наприклад: «(6Свя) Святої Єлени Острів»; «(7ГвФ) Гвіана (Французька) [1, с. 60]». Подібна практика поширюється і на недержавні одиниці: Острів Різдва – (8РоЖ) [1, с. 127].

Найбільшу складність становить творення територіальних типових поділів для: Нью-Брансвіка та Ньюфаундленду і Лабрадору. Назви складаються не просто з кількох слів, тут присутні й перші три літери в обох назвах, саме ті, що залучаються до створення територіальних типових поділів, а при їх передаванні українським правописом – збігаються. Розглядалося 3 можливих варіанти літерних конфігурацій (табл. 1):

Таблиця 1

Варіанти літерних конфігурацій для ТТП провінцій Нью-Брансвік та Ньюфаундленд і Лабрадор

	Варіант № 1	Варіант № 2	Варіант № 3
Нью-Брансвік	НЬЮ	НЬБ	НЮБ
Ньюфаундленд і Лабрадор	НЬЛ	НЬЮ	НЮФ

У першому з можливих варіантів використання поділу «НБЮ» порушує алфавітний порядок – Нью-Брансвік «переміщується» нижче в систематичному каталозі за Ньюфаундленд і Лабрадор. Також незручності створює специфіка фонетичної вимови «НБЛ», що притаманно і другому варіанту при «НББ». До слова, російські середні таблиці територіальних типових поділів бібліотечно-бібліографічної класифікації 2002р. видання пропонують для даних провінцій саме другий варіант поділів.

Навіть відкинувши незручності фонетичної вимови цього варіанта, залишається незрозумілим, чому до поділу без змін залучено три перших літери назви другої за алфавітним порядком провінції, а не першої. Подібна ситуація склалася і у внутрішньому адміністративно-територіальному поділі України: Черкаська, Чернівецька, Чернігівська області мають три однакові перші літери – «Чер». В українському виданні таблиць територіальних типових поділів творення типових територіальних поділів для цих адміністративних об'єктів, окрім збереження алфавітного порядку, спирається на хронологію їхньої появи. Для Чернігівської області використано поділ з перших трьох літер «ЧЕР», адже з цих трьох областей вона була створена першою – 1932 р. Для Чернівецької області, утвореної у 1940 р., третя літера назви «р» замінена четвертою «н» – «ЧЕН». Утворена останньою, у 1954 р., Черкаська область позначається як «ЧЕК» [10, с.125]. При цьому не було порушено алфавітний порядок.

Керуючись таким же принципом, провінція Нью-Брансвік має більше «прав» на використання у територіальному типовому поділі перших трьох повторюваних літер своєї назви, адже адміністративно-територіальну одиницю створено у 1867 р., тоді як офіційну назву для Ньюфаундленд і Лабрадор було закріплено поправкою до Конституції Канади лише 6 грудня 2001 р. [8].

Варіант № 3 є достатньо зручним, він створений відповідно до норм укладання територіальних типових поділів. Випустивши літеру «ь» і сформулювавши поділи: Нью-Брансвік – (7КАН – 4НЮБ), Ньюфаундленд і Лабрадор – (7КАН – 4НЮФ), не тільки не було порушено алфавітного порядку, а й вдалося дотриматися норм надання переваги літерам, які є у текстах назв [10, с. 21].

Також виникають певні запитання стосовно логіки позначення Юкону, Нунавуту і Північно-західних територій. Вони мають статус автономій, тож є підстави позначати подібні адміністративно-територіальні об'єкти як саме автономії через підпорядкування поділу (6) (як АРК в Україні),

оскільки ця цифра відображає суб'єкти федерацій. Проте таке формулювання йде врозрід з усталеною вітчизняною бібліотечнознавчою традицією. Згідно з нею, наприклад, штати США, юридично будучи суб'єктами федерації, у РНБУВ позначаються через підпорядкування (4), як області унітарної України. Ми вважаємо, що вичерпна уніфікація цього питання потребує ґрунтовнішого вивчення і аналізу.

Адміністративно-територіальні центри (див. рис. 3): Едмонтон, Вікторія, Вінніпег, Галіфакс, Фредеріктон, Сент-Джонс, Торонто, Шарлоттаун, Квебек, Реджайна, Єллоунайф, Вайхорс, Ікалуїт [6] доцільно позначати, додаючи до вже створених територіальних типових поділів провінцій дефіс, двійку та перші літери з назв міст.

	Провінція або територія	Столиця
	Альберта	Едмонтон
	Британська Колумбія	Вікторія
	Манітоба	Вінніпег
	Нова Шотландія	Галіфакс
	Нью-Брансвік	Фредеріктон
	Ньюфаундленд і Лабрадор	Сент-Джонс
	Онтаріо	Торонто
	Острів Принца Едварда	Шарлоттаун
	Квебек	Квебек
	Саскачеван	Реджайна
	Північно-західні території	Єллоунайф
	Юкон	Вайхорс
	Нунавут	Ікалуїт

Рис. 3. Адміністративний устрій Канади: столиці провінцій та територій

Пропоновані нові поділи для бібліотечного класифікаційного відображення адміністративно-територіального устрою Канади (див. рис. 3) як доповнення до Таблиці II територіальних типових поділів подано у табл. 2.

Безумовно, вважати ці доповнення вичерпними та остаточними не можна. Вони потребуватимуть удосконалення і розширення, адже безперервний розвиток людства не виключає створення ще більш детальних або й принципово нових ділень ТТП для означення адміністративно-територіальних одиниць Канади. Проте у такому оновленому вигляді вони надають більше варіацій для відобра-

Таблиця 2

Доповнення до Таблиці II територіальних типових поділів з відображення адміністративно-територіального устрою Канади

Назва провінції або території	Пропонований індекс	Адміністративний центр провінції або території	Пропонований індекс
Альберта	(7КАН – 4АЛЬ)	Едмонтон	(7КАН – 4АЛЬ – 2Е)
Британська Колумбія	(7КАН – 4БРИ)	Вікторія	(7КАН – 4БРИ – 2В)
Манітоба	(7КАН – 4МАН)	Вінніпег	(7КАН – 4МАН – 2В)
Нова Шотландія	(7КАН – 4НОВ)	Галіфакс	(7КАН – 4НОВ – 2Г)
Нью-Брансвік	(7КАН – 4НЮБ)	Фредеріктон	(7КАН – 4НЮБ – 2Ф)
Ньюфаундленд і Лабрадор	(7КАН – 4НЬЮ)	Сент-Джонс	(7КАН – 4НЮФ – 2С)
Онтаріо	(7КАН – 4ОНТ)	Торонто	(7КАН – 4ОНТ – 2Т)
Острів Принца Едварда	(7КАН – 4ПРИ)	Шарлоттаун	(7КАН – 4ПРИ – 2Ш)
Квебек	(7КАН – 4КВЕ)	Квебек	(7КАН – 4КВЕ – 2К)
Саскачеван	(7КАН – 4САС)	Реджайна	(7КАН – 4САС – 2Р)
Північно-Західні території	(7КАН – 4ПШ)	Сллунаїф	(7КАН – 4ПШ – 2С)
Юкон	(7КАН – 4ЮКО)	Вайтхорс	(7КАН – 4ЮКО – 2В)
Нунавут	(7КАН – 4НУН)	Ікалуїт	(7КАН – 4НУН – 2І)

ження внутрішнього розмаїття країни, вираження специфіки різних її провінцій та територій.

Відзначимо, що введення нових ділень для позначення зробить більш зручним користування каталогами бібліотеки, розширюватиме змістову повноту бібліотечного класифікаційного індексу, слугуватиме зразком для удосконалення таблиць ТТІ для інших країн.

Крім того, цілком очевидно, що при розробленні чи удосконаленні територіальних типових поділів завжди необхідно дотримуватися виваженого балансу потреб сучасності з методологічним корпусом попередніх напрацювань бібліотекознавців. Запозичення вдалих надбань минулого з урахуванням сучасних тенденцій розвитку класифікаційної бібліотечної науки видається вкрай важливим. За такого симбіозу процес удосконалення набуває наукової повноти, а отримані результати виступають наслідком науково виваженого та досконалого бібліотекознавчого пошуку.

Список використаних джерел

1. Библиотечно-библиографическая классификация : Средние таблицы : практическое пособие / Рос. гос. б-ка, Рос. нац. б-ка, Б-ка. Рос. акад. наук. – М. : Издательство «Либерия», 2002. – 256 с.
2. Библиотечно-библиографическая классификация : Таблица для научных библиотек. Выпуск XXV, часть 2. Таблицы территориальных типовых делений. Третье издание исправленное и дополненное / сост. : В. Г. Землинская, Л. И. Литвиненко, Г. В. Стрельцова ; ред. Н. П. Журжалина. – М., 1985. – 272 с.
3. Библиотечно-библиографическая классификация :

Таблица для научных библиотек. Выпуск XIV. С – общественные науки в целом. Т – История. Исторические науки. Часть 3. Т3 (4/9) История зарубежных стран. – М. : Изд. «Книга», 1965. – 396 с.

4. Библиотечно-библиографическая классификация. Таблица для научных библиотек. Сокращенный вариант. – М. : Изд. «Книга», 1972. – Вып. 1. – 284 с.

5. Документні систематичні класифікації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.erik26.ru/2011/12/13/analitiko-sinteticheskaya-pererabotka-dokumentacii/103/>. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 24 трав. 2012р.

6. Канада [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%B4%D0%B0>. – Назва з екрана. Дата перегляду: 24 трав. 2012р.

7. Нунавут [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D1%83%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%83%D1%82>. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 24 трав. 2012 р.

8. Ньюфаундленд і Лабрадор [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://canada.kiev.ua/provinciua-kanadi-nuufaundlend-i-labr/>. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 24 трав. 2012 р.

9. Переписные географические единицы Канады [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki/1325502>. – Загл. с экрана. – Дата просмотра : 10 мая 2010 р.

10. Таблиці територіальних типових поділів / І. І. Багрій, А. Г. Бровкін (кер.), Л. В. Головіна, І. А. Зарічняк (відп. за вип.), О. К. Коваленко; НАН України. НБУВ; голов. ред. О. С. Онищенко. – К., 2004. – 769 с.

11. УДК : Раздел I. – Общие определители места. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.nlib.sakha.ru/catalogue/udk/Tab-ie.htm>. – Загл. с экрана. – Дата просмотра : 10 мая 2010р.

12. Швецова-Водка Г. М. Документознавство: словник-довідник термінів і понять : навч. посіб. / Г. М. Швецова-Водка. – 2-ге вид., стер. – К. : «Знання», 2012. – 319 с.

13. The Atlas of Canada. Political Divisions [Electronic resource]. – Access mode : http://atlas.nrcan.gc.ca/site/english/maps/reference/national/can_political_e/referencemap_image_view. – Title from screen. – Date of access: 13 Jul 2012.

14. Central Canada [Electronic resource]. – Access mode: http://en.wikipedia.org/wiki/Central_Canada. – Title from screen. – 11 January 2013.

15. Canada Postal Code [Electronic resource]. – Access mode : <http://en.youbianku.com/Canada>. – Title from screen. – Date of access: 13 Jul 2012.

16. Library of Congress subject headings. Prepared by the cataloging Policy and Support Office, Collections Services. 18th edition volume I. A-C. – Library of Congress, Cataloging Distribution Service, Washington, D. C., 1995. – 1334 p.

17. Nunavut Act (S.C. 1993, c. 28) [Electronic resource]. – Access mode : URL : <http://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/N-28.6/index.html>. – Title from screen. – Date of access : 13 Jul 2012.